

Baanbrekend werk Sneker Helga van der Wal voor liggend vervoer opent wereld lotgenoten 'Ik voel me nuttig en dan is er geen tijd om ziek te zijn'

Helga van der Wal (65) uit Sneek is vanwege haar ziekte MS al zes jaar aan bed gekluisterd, maar dit ongemak weerhoudt haar er niet van om actief deel te nemen aan de maatschappij. Ze heeft het voor elkaar gekregen om via het Ministerie van Sociale Zaken solo liggend vervoer - buiten de ambulance om - te legaliseren. Baanbrekend en voor haar en lotgenoten gaat daarvoor een wereld open.

DOOR:
CEES WALINGA

SNEEK ■ Met een elektronische zwieper draait de voordeur van haar woning aan het Penningkruid in Sneek open. „Kom maar verder”, klinkt het uit de slaapkamer waar Helga van der Wal praktisch 24 uur per dag verblijft. Met alle 'gemakken' rond haar bed weet ze zich zelf te redden. „En ik heb de nodige hulp”, voegt ze er met een glimlach aan toe.

„Liefdadigheid is goed, maar ik wil er niet afhankelijk van zijn”, gaat ze verder. „Ik ben een beetje eigenwijs...” Twaalf jaar geleden verloor ze haar man en 26 jaar terug kreeg ze de diagnose MS. Die ziekte en nog wat complicaties houden haar de laatste zes jaar in bed. Waar anderen misschien zouden kiezen voor opname in een verpleeghuis, wil Helga van der Wal, oud-verpleegkundig docente, daar juist niets van weten.

Met een enorme portie doorzettingsvermogen regelt ze vanaf haar matras met een laptop op schoot haar zaakjes, daarbij zoals ze al eerder zei geholpen door haar kinderen en mensen waar ze al jaren op kan vertrouwen. Ze kent de barrières die vanuit instanties nog eens opgeworpen worden tegen mensen zoals zij. „Ik heb me lange tijd als pitbull gedragen,

maar ik heb geleerd dat je je beter op kunt stellen als een lieve poes. En als het er dan toch nog eens op aan komt, dan heb ik lange nagels, kijk maar...”

Haar strijd voor het legaliseren van liggend vervoer wist ze sinds drie jaar beeldend onder de aandacht te brengen bij bestuurders en instanties. „Het was in de tijd dat er gediscussieerd werd over de varkensflat. Die mogen er niet komen, want varkens moeten naar buiten kunnen. Maar hoe zit het dan met mij. Ik moet toch ook naar buiten kunnen?” Dat kon alleen met hulp van de ambulance.

De ambulance bracht ook een kentering toen Sietse Durksz van de ambulance Sneek haar drie jaar geleden naar een weekend voor MS-patiënten in Lemele bracht. In Lemele ging ze dat weekeinde met de ambulancedienst IJsselvecht uit toeren. „De jongens van de ambulance hebben zelfs een wandeling met mij gemaakt door het bos. Ik op de brancard en de jongens duwen. Het was zwaar werk voor ze, maar ik vond het prachtig in de buitenlucht.”

„Je kunt natuurlijk niet verwachten dat je met de ambulance op visite gaat. Er moest

■ Rico van der Wal met moeder Helga van der Wal op de 'bedford' onderweg naar de eigen bus waarmee ze kleine uitstapjes maakt

Foto Simon Bleeker

een andere oplossing komen, maar dat was niet zo simpel, want volgens de Nederlandse verkeerswet mag je niet liggend vervoerd worden. Gesprekken met het ziekenfonds en met jurisprudentie over de Wet Voorziening Gehandicapten (WVG) en medewerking van de Vereniging Nederlandse Gemeenten kon ik uiteindelijk een rijdend bed aanschaffen en vergoed krijgen.”

Zelf regelde ze nog samen met de WMO een hulpmotor bij het bed op wielen waardoor deze gemakkelijker voort te bewegen is door haar begeleiders. „Ik noem hem sindsdien de 'bedford'”, grapt ze. „Kijk maar even: hij staat in de kamer hiernaast. Sommigen vinden hem wel erg op een kist lijken,

maar daar heb ik geen moeite mee.”

Met de bedford bezoekt ze de vergaderingen van de adviesraad Cliëntenparticipatie Integraal Gehandicaptenbeleid (CIG) in Sneek waar ze lid van is. Maar ook gaat ze er mee naar vriendinnen en kinderen en kleinkinderen. Prachtig, maar Van der Wal was nog niet tevreden met de oplossing. „Ik bedacht dat ik niet altijd een beroep zou moeten hoeven doen op bekenden als chauffeur, die mij vervoeren in de aangepaste bus. Je wilt ook wel eens privé met iemand praten. Ik wilde verandering in mijn keus om vervoerd te worden en dat is gelukt.”

Het bezoek van staatssecretaris

Jet Bussemaker, vorig jaar oktober aan Sneek, was de uitgelezen mogelijkheid om haar probleem aan de kaak te stellen. Ze sprak de bewindsvrouw en vroeg of er vervoer op maat kon komen voor personen zoals zij.

„Het ministerie van VWS pikte dit op en regelde dat ik gebruik kon maken van liggend vervoer. Een medewerker sprak met Connexxion af dat gezocht kon worden naar een taxibedrijf dat mij met Valys kan vervoeren. Lammert Wolter uit Drachten verzorgt mijn vervoer. Ik heb 2250 kilometers solovervoer”, vertelt ze over het nieuws dat ze eind vorige maand te horen kreeg.

„Ik had er niet op gerekend,

maar ben er heel blij mee.” Op het internetforum MS-web voor MS-patiënten, waar ze sinds 2005 9916 berichten gepost heeft, gaat het goede nieuws ook rond. Mensen die in hetzelfde schuitje zitten als Van der Wal kunnen met haar contact opnemen, zodat zij via haar contactpersoon bij het Ministerie voor anderen als intermediair kan optreden voor het krijgen van liggend vervoer.

De 2250 kilometer, die ze krijgt op basis van kosten openbaar vervoer, vindt ze nog aan de magere kant. „Daar ben je snel door heen hoor. Ik heb een vriendin die woont op de woonschepenhaven in Amsterdam en een broer in Brunssum. Als je daar een keer naar toe gaat

ben je er al bijna doorheen.” Voor de korte ritten blijft ze vooral aangewezen op haar zoon Rico.

Ze verheugt zich op een uitstapje in de taxi met haar kleinkinderen naar Slagharen. „Ik had vier jaar geleden niet gedacht dat dit allemaal nog voor mij kon. Er is sinds het weekend Lemele, waar ik Sietse Durksz en de ambulancemensen, vrijwilligers, van IJsselvecht, nog erg dankbaar voor ben, veel veranderd voor mij.”

„Ik heb er veel tijd in gestoken om het voor elkaar te krijgen, maar het geeft ook veel voldoening. Niet alleen voor mezelf, maar ook voor andere mensen, voor wie het vervoer nu mogelijk is. Ik voel me hierdoor

nuttig en dan is er in wezen geen tijd om ziek te zijn. Ik hoop dat ik straks met mijn bedford ook het nieuwe theater binnenkan. Ik houd van cabaret en zou er graag bij zijn. Onlangs was ik via het panel van EénVandaag uitgenodigd in het Spuitheater in Den Haag, maar daar mocht ik niet naar binnen van de brandweer. Theaters zouden toch toegankelijk moeten zijn voor mij?”

Helga van der Wal blijft zich op dit gebied als lid van het CIG in Sneek nog wel inzetten voor de medemens. Voor de zorg ziet ze ook nieuwe kansen in een vergrijzende maatschappij. Wat te denken van de buitenlandse au pair die nu niet op kinderen van hardwerkende ouders past, maar een jaar de verzorging van een bedlegerige op zich neemt.

Dat het leven en regelen van zaken voor mindervaliden niet op rolletjes loopt weet ze als geen ander. „Ik ben ook wel een beetje trots op mezelf dat het gelukt is. Dat is dan toch dat zakje gelukszaad dat ik bij de geboorte meekreeg en dat nu nog tot bloei komt. Ik heb het ook moeten leren. Ik heb de pitbull in me verkocht en ben zo lief als een poes, gewoon aardig zijn en tegenlagen verwerken met humor.